

TAYYORLOV GURUH TARBIYALANUVCHILARINI FASILITATOR SIFATIDA SAVODXONLIKKA O'RGATISH

G.Yakubova

*UrDPI Pedagogika fakulteti
Maktabgacha ta'lim va tabiiy fanlar
kafedrası o'qituvchisi*

ANNOTATSIYA. Mazkur maqolada tayyorlov guruh tarbiyalanuvchilarini savodxonlikka o'rgatishda fasilitatorlik yondashuvi qo'llanilishining nazariy va amaliy asoslari tahlil qilinadi. Fasilitatorlik metodining bolalar o'z bilimlarini mustaqil ravishda shakllantirishiga, o'qish va yozish malakalarini rivojlantirishiga ta'siri ko'rib chiqiladi. Shuningdek, interaktiv o'yinlar, innovatsion ta'lim texnologiyalari va zamonaviy pedagogik yondashuvlardan samarali foydalanish usullari bayon etiladi.

Kalit so'zlar: savodxonlik, fasilitator, tayyorlov guruhi, interaktiv ta'lim, innovatsion pedagogika, muloqot, o'yin orqali o'qitish.

KIRISH

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning savodxonligini shakllantirish ta'lim jarayonining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, tayyorlov guruhlarida bolalarni o'qish va yozishga tayyorlash jarayoni boshlang'ich ta'limga muvaffaqiyatli o'tish uchun muhim omildir.

An'anaviy ta'lim tizimida o'qituvchi asosiy bilim beruvchi bo'lsa, zamonaviy yondashuvlarda o'qituvchi fasilitator sifatida bolalarga mustaqil bilim olish va o'z fikrlarini ifodalash imkoniyatini yaratib beradi. Bu metod bolaning savodxonligini oshirish bilan birga, ijodiy va mantiqiy tafakkurini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Ushbu maqolada fasilitatorlik usuli orqali tayyorlov guruh bolalarining savodxonligini shakllantirish bo'yicha samarali yondashuvlar va metodlar tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

1. Tayyorlov guruh tarbiyalanuvchilarining savodxonligini shakllantirishning ahamiyati

Tayyorlov guruh bolalari savodxonligi shakllanishi uchun quyidagi asosiy jihatlar e'tiborga olinishi kerak:

Fonematik eshitish – tovushlarni eshitish va ularni so'z tarkibida farqlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Nutq boyligini oshirish – bolalarning so'z boyligini kengaytirish va jumla tuzish malakalarini shakllantirish.

Yozish va o'qish ko'nikmalarini rivojlantirish – harflarni tanish, yozish va so'zlarni mustaqil o'qish ko'nikmalarini shakllantirish.

2. Fasilitatorlik metodining mohiyati va ahamiyati

Fasilitator – bu bolalarni bilim olish jarayonida faollikka undaydigan va ularning mustaqil o'rganish jarayoniga yo'naltiruvchi pedagog hisoblanadi. Fasilitatorlik metodining asosiy jihatlari quyidagilardan iborat:

Bolalar bilimlarni mustaqil kashf etadilar – o'qituvchi faqat yo'naltiruvchi rolni bajaradi.

Bolalarning mustaqil fikrlash va izlanish qobiliyati rivojlanadi.

O'yinlar orqali o'rganish jarayoni qiziqarli va samarali bo'ladi.

3. Tayyorlov guruh bolalarini fasilitatorlik orqali savodxonlikka o'rgatish usullari

Fasilitatorlik yondashuvi asosida quyidagi samarali metodlardan foydalanish mumkin:

3.1. O'yin usuli

"Harflarni top" – bolalar kartochkalardagi harflarni so'zlar bilan bog'lashadi.

"Sehrlil so'zlar" – so'zlar hosil qilish va ularni jumlada ishlatish.

"Matn yaratish" – tasvirga asoslangan hikoyalar tuzish.

3.2. Interaktiv metodlar

Elektron darsliklar va multimedia vositalaridan foydalanish.

Rasm va videolar orqali tushuncha va so'zlarni o'rgatish.

Bolalarni hikoyalar va ertaklarni qayta so'zlashga undash.

3.3. Qo'l motorikasini rivojlantirish

Plastilin va rangli qog'ozlar bilan ishlash.

Chizish va yozish mashqlari orqali qo'l harakatlarini rivojlantirish.

Harflarni shakllar orqali yasash va ulardan so'zlar tuzish.

XULOSA

Tayyorlov guruh tarbiyalanuvchilarining savodxonligini shakllantirish jarayonida fasilitatorlik metodidan foydalanish bolalarning mustaqil fikrlash va izlanish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. An'anaviy yondashuvlarga qaraganda, fasilitatorlik usuli bolalarni faol ishtirokchi sifatida o'rganish jarayoniga jalb qiladi, bu esa ularning o'qish va yozish ko'nikmalarini tezroq rivojlantirishga yordam beradi.

Shu sababli, maktabgacha ta'lim tizimida innovatsion pedagogik metodlarni joriy etish, ayniqsa, fasilitatorlik yondashuvi asosida savodxonlikni shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – T.: 2019.
2. Hasanboeva U. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – T.: Fan, 2021.
3. Vygotskiy L.S. Bola rivojlanishi psixologiyasi. – Moskva: Pedagogika, 1991.
4. Yuldasheva M. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. – T.: Innovatsiya, 2020.
5. UNESCO. Early Childhood Education and Digital Learning. – 2022